E 30/2024 vp Valtioneuvoston selvitys: E-kirje EU:n komission tiedonannosta bioteknologian ja biovalmistuksen vauhdittamiseksi EU:ssa
Eduskunnan talousvaliokunnan kuuleminen 28.5.2024

Komissio julkaisi maaliskuun lopulla tiedonannon ”*Tulevaisuuden rakentaminen luonnon avulla: bioteknologian ja biovalmistuksen vauhdittaminen EU:ssa*”.

Biotalous on hyvin merkittävä alue Suomen kansantaloudelle, ja Suomessa on kansainvälisesti korkealaatuista alan osaamista sekä tutkimus- ja innovaatiotoimintaa. Globaalisti ja EU:ssa biotalous on tärkeässä roolissa fossiilisten raaka- ja polttoaineiden käytön vähentämisessä, ja kestävästi tuotetuilla biopohjaisilla raaka-aineilla ja materiaaleilla on merkittävä rooli vihreässä siirtymässä. Komission tiedonannon mukaan bioteknologia ja biovalmistus onkin yksi EU:n nopeimmin kasvavista innovatiivisista teollisuudenaloista ja yksi tämän vuosisadan lupaavimmista teknologia-alueista. Elinkeinoelämän keskusliitto EK pitääkin tärkeänä että biotalouden potentiaali tunnistetaan EU:ssa, ja pitää Suomen kannan tavoin EU:n biotalousstrategian uudistamista vuoden 2025 aikana arvokkaana.

EK huomauttaa, että lainsäädännön ja modernin biotekniikan käytön sääntelyä EU:ssa on viime vuosina koko ajan lisätty, ja esimerkiksi uuselintarvikkeiden hyväksyntään liittyvässä regulaatiossa EU on jäänyt kilpailijamaista jälkeen. EK peräänkuuluttaa Suomen kannan tavoin EU-lainsäädännön yksinkertaistamismahdollisuuksien arvioimista.

EK kiittää mahdollisuudesta kommentoida Suomen kantoja komission tiedonantoon. **EK pitää Suomen kantoja hyvin valmisteltuina ja perusteltuina.** EK kiittää Suomen kantaa erityisesti siitä, että siinä korostetaan biotalouden mahdollisuuksiin tarttumista osana EU:n teollisuuspolitiikkaa ja että biotalous on tärkeää tunnistaa horisontaalisesti EU:n politiikoissa. Tutkimus- ja kehityspanostusten tärkeys sekä tavoite biotalouden arvonlisän kasvattamisesta kestävällä tavalla tulevat ansaitusti korostetuksi Suomen kannassa.

Biotalous on tärkeässä roolissa vihreässä siirtymässä, tärkeää että EU komissio tunnistaa Suomelle tärkeän alan merkityksen

Suomi on vaikuttanut EU-avaintavoitteiden mukaisesti systemaattisesti siihen, että biotalouden kasvun mahdollisuudet huomioidaan vahvasti erityisesti EU:n teollisuuspolitiikassa, ja että biotalouden tutkimuksen ja kehityksen panostukset realisoituvat myös investointeina Suomeen ja EU:iin. Suomen kannan tavoin EK pitää erittäin hyvänä, että komissio on nyt antamallaan tiedonannolla sitoutunut edistämään useita Suomelle tämän kokonaisuuden

kannalta tärkeitä tavoitteita ja tunnistanut alaan liittyvän potentiaalin unohtamatta sen keskeisiä haasteita, joihin komissio pyrkii löytämään ratkaisuja. EK yhtyy Suomen kantaan, että läpileikkaavana tavoitteena tulee olla kasvattaa biotalouden arvonlisää tuottamalla korkeamman arvonlisän tuotteita ja palveluita kestävällä tavalla.

EK toteaa, että niin globaalisti kuin EU:ssakin biotalous on tärkeässä roolissa fossiilisten raaka- ja polttoaineiden käytön vähentämisessä, ja kestävästi tuotetuilla biopohjaisilla raaka-aineilla ja materiaaleilla on merkittävä rooli vihreässä siirtymässä. Yksi Suomen talouden vahvuuksista vihreässä siirtymässä nojaa korkeaan osaamiseen biotaloudessa; Suomi on globaalisti johtava biopohjaisten ratkaisujen kehittäjä ja tuottaja.

Biopohjaisten tuotteiden ja materiaalien globaalien markkinoiden arvioidaan kasvavan yli 1 triljoonaan euroon 2030 mennessä kestävien vaihtoehtoisten materiaalien kysynnän kasvaessa[1] esimerkiksi biomateriaaleissa, tekstiileissä, biopohjaisissa kemikaaleissa sekä kiertotalouden mukaisissa kuluttajatuotteissa ja pakkauksissa ja Suomen vienti voisi kasvaa näissä tuoterymissä 10-13 miljardilla eurolla vuoteen 2035 mennessä. Kyse on paitsi EU:lle, erityisesti Suomelle tärkeästä strategisesta alueesta, ja EK pitää tärkeänä että biotalouden potentiaali tunnistetaan kattavasti EU:ssa.

Biomassan kysynnän ennakoidaan kasvavan EU:ssa vahvasti tulevina vuosikymmeninä, mikä korostaa tarvetta ohjata rajalliset biomassavarat korkean lisäarvon käyttökohteisiin. Kansainvälisen selvityksen[2] mukaan EU:ssa biomassan tulevaan käyttöön kohdistuvat odotukset ylittävät 50–100 prosentilla näköpiirissä olevan kestävän tarjonnan. Biomassan kestävästä tuotannosta huolehtiminen onkin biotalouden potentiaalin hyödyntämisen perusedellytys.

Bioteknologia ja biovalmistus on tärkeä aihealue biotalouden sisällä

Komission tiedonannon mukaan bioteknologia ja biovalmistus on yksi EU:n nopeimmin kasvavista innovatiivisista teollisuudenaloista ja yksi tämän vuosisadan lupaavimmista teknologia-alueista. Bioteknologialla ja biovalmistuksella tarkoitetaan biologisten systeemien, eliöiden ja niiden osien hyödyntämistä erilaisissa tuotteissa sekä näiden tuotteiden tai niihin tarvittavien osakomponenttien valmistamista bioteknisten prosessien avulla. Tiedonannossa peräänkuulutetaan muun muassa yksinkertaistettua sääntelyä ja markkinoille pääsyn nopeuttamista, tukea skaalautumiselle ja sääntelyn helpottamiselle, yksityisten investointien lisäämistä, tuotteiden vertailtavuuden parantamista

[1] Climate Leadership Coalition & Boston Consulting Group (2023). *Finland's Moonshots for Green Growth*. https://web-assets.bcg.com/00/b9/f29b47d3483ab495047411f25680/bcg-finland-moonshots-for-green-growth-feb-2023.pdf

[2] Material Economics (2021). *EU Biomass Use in a Net-Zero Economy*. Suomenkielinen julkaisusivu: https://www.sitra.fi/uutiset/uusi-selvitys-biomassan-kysynta-kasvaa-tuntuvasti-eussa-tulevaisuuden-kayttokohteet-harkittava-tarkasti/

tuoteympäristöjalanjäljen (PEF) avulla sekä kansainvälisiä kumppanuuksia ja yhteistyötä sääntelyyn ja markkinoille pääsyyn liittyvissä kysymyksissä, ja bioteknologian tutkimuksen ja osaamisen vahvistamista.

EK pitää tiedonannon tavoitteita tärkeinä ja lämpimästi kannatettavina. EK kuitenkin huomauttaa, että lainsäädännön ja modernin biotekniikan käytön sääntelyä EU:ssa on viime vuosina koko ajan lisätty, ei helpotettu. Suunta on ollut väärä, ja esimerkiksi uuselintarvikkeiden hyväksyntään liittyvässä regulaatiossa EU on jäänyt kilpailijamaista kuten Yhdysvalloista jälkeen. EK yhtyy Suomen kantaan pitäen tärkeänä arvioida mahdollisuuksia EU-lainsäädännön yksinkertaistamiseksi. EK kannattaa Suomen näkemystä, että komission tulisi tarkastella myös tarvittavilta osin mahdollisuuksia sääntelyn päällekkäisyyksien ja ristiriitaisuuksien karsimiseksi sekä hallinnollisen taakan vähentämiseksi sekä laatisi tarkemman toimintasuunnitelman kattavine vaikutusarviointeineen tiedonannossa esitetyille toimenpiteille.

Suomen kannan tapaan EK kannattaa tavoitetta syventää yhteistyötä komission ja kansainvälisten kumppaneiden välillä alan tutkimus- ja innovaatiotoiminnassa ratkaisujen kaupalliseksi edistämiseksi. Myös Suomen tulee pyrkiä vahvistamaan kilpailukykyään tutkimus-, innovaatio- ja pilotointiympäristöjen houkuttelemisessa.

Komission ja Suomen näkemyksen mukaisesti EK pitää tärkeänä vahvistaa biopohjaisten tuotteiden kysyntää EU:ssa, ja EK pitää tuotteiden ympäristövertailtavuuden parantamista arvokkaana tavoitteena. EK kuitenkin huomauttaa, että PEF-menettely on haastava biotalouden heterogeenisyyden takia, sillä PEF-menettely on raskas ja soveltuu huonosti esimerkiksi bioteknologiaan jota sovelletaan paljon esimerkiksi lääketeollisuudessa. EK pitääkin tärkeänä tunnistaa ne biotalouden osa-alueet, joissa elinkaarimallinnuksilla on selkeä lisäarvo kestävyystavoitteiden näkökulmasta.